

UCHWAŁA NR....../.../2025

Rady Gminy Grabica

z dnia 2025r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla
Gminy Grabica na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025r. poz. 1153 z późn.zm.) i art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151 z późn.zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) uchwala się, co następuje

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026 - 2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Dariusz Kalisiak

AKCEPTUJĘ POD WZGLĘDEM
FORMALNOPRAWNYM
GRABICA

13-12-2025

ADW. JAROSŁAW BRZÓSKA

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

**DLA GMINY GRABICA
NA LATA 2026-2029**

WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW.....	3
WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY GRABICA.....	11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRABICA	13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	14
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRABICA	18
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	20
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	20
PROBLEM ALKOHOLOWY.....	22
PROBLEM NIKOTYNOWY	23
PROBLEM NARKOTYKOWY	24
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU.....	26
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	28
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	29
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	31
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	31
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	33
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	34
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	35
PROBLEM ALKOHOLOWY.....	37
PROBLEM NIKOTYNOWY	39
PROBLEM NARKOTYKOWY	40
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH	44
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	48
CEL I ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW	49
CEL II ROZBUDOWA SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA	52
CEL III MONITORING I PODNOSZENIE KWALIFIKACJI.....	56

REALIZACJA PROGRAMU	58
ADRESACI PROGRAMU.....	58
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	58
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	59
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	59
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	60
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	61
BIBLIOGRAFIA	63
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	64
SPIS RYSUNKÓW	64
SPISZ TABEL.....	64
SPIS WYKRESÓW	65

WYKAZ SKRÓTÓW

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji w Grabicy

KS – Klub Seniora

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Grabicy

GCK – Gminne Centrum Kultury w Grabicy

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabicy

MOD – Młodzieżowa Orkiestra Dęta

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna w Grabicy

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piotrkowie Trybunalskim

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy w Grabicy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Grabicy

ZL – Zespół ludowy Grabiczanie

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2014 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu

¹ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce*, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

² Tamże

ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.³.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. *Europejski Raport Narkotykowy* z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%⁵.

W 2022 roku wszczęto 37 572 postępowań na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W tym samym okresie podejrzenie o popełnienie przestępstwa z tej ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282⁶.

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli,

³ Sierosławski J., Sierosławska U., *Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2014 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024*)

⁵ Sierosławski J., Sierosławska U., *Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2024 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

⁶ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023*

priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport *Nastolatki 3.0* opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazują wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁷. Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁸.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe

⁷ Lange R., i in., *Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁸ Tamże.

Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Grabica. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społeczne.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

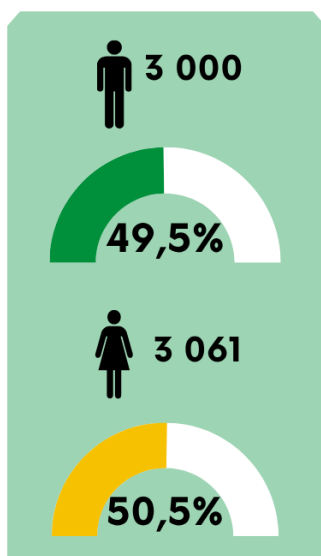
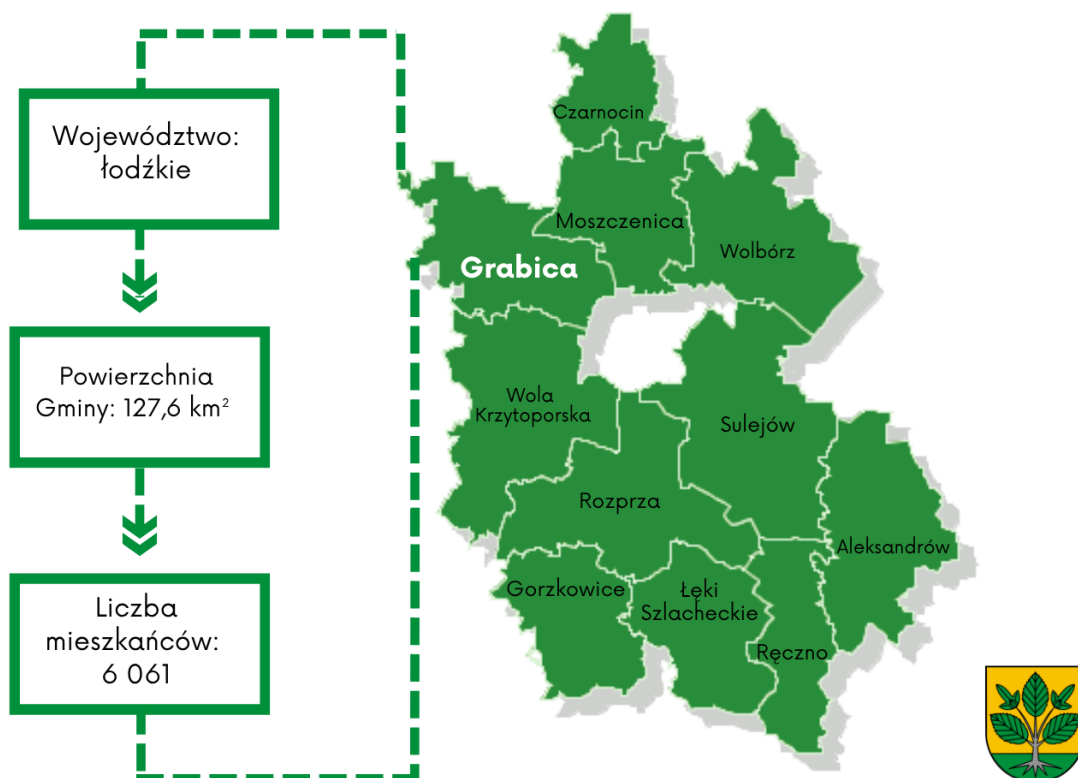
Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z następującymi aktami prawnymi:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

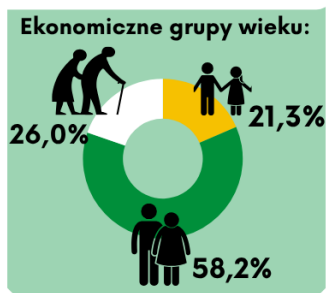
Ponadto dokument nawiązuje m.in. do zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Grabica na lata 2023-2030*, przyjętej Uchwałą Rady Gminy Grabica Nr XLII/312/2023 z dnia 25 maja 2023 r.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY GRABICA

Przyrost naturalny: - 9

OŚWIATA

Na terenie Gminy funkcjonuje: 1 przedszkole, 4 szkoły podstawowe i 1 Zespół Szkół Ponadpodstawowych.

KULTURA I SPORT

Za realizację przedsięwzięć w ramach działalności kulturalnej na terenie Gminy odpowiada przede wszystkim **Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół ludowy Grabiczanie, Młodzieżowa Orkiestra Dęta** oraz kluby sportowe.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna na terenie Gminy realizowana jest głównie przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabicy**. Oferta uzupełniana jest m. in. przez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Punkt Informacyjno-Konsultacyjny.

*Dane statystyczne przedstawione na grafice pochodzą z 2024 roku [BDL GUS]

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy Gminy Grabica należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabicy,
- Urząd Gminy w Grabicy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny w Grabicy,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- Komisariat Policji w Grabicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piotrkowie Trybunalskim,
- placówki oświatowe i świetlice szkolne,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki kulturalne i rekreacyjne,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy Grabica należy zaliczyć:

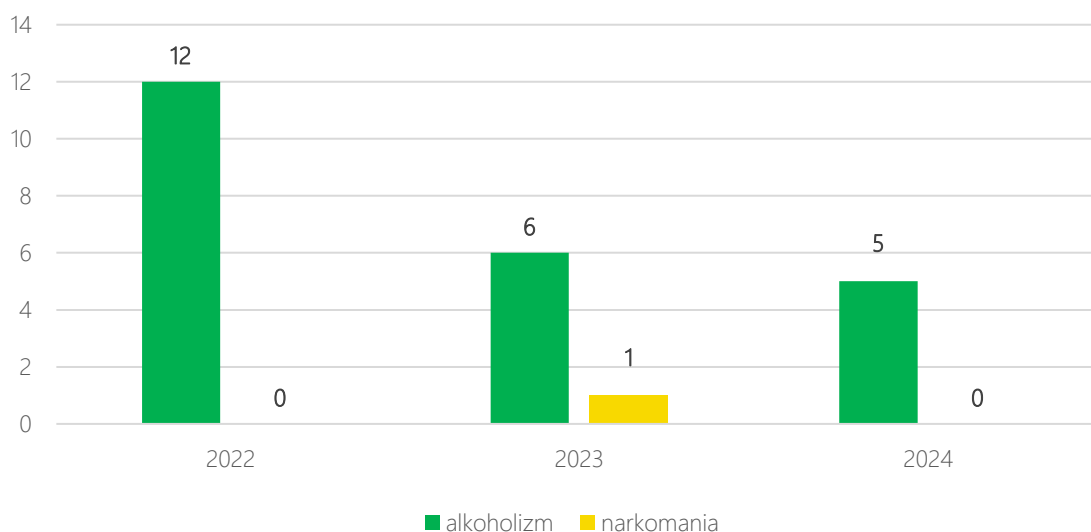
- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRABICA

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W latach 2022-2024 roku wśród osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Grabica znajdowały się rodziny dotknięte problemem uzależnienia od alkoholu. W 2024 roku było to 5 rodzin, w 2023 roku – 6, a w 2022 roku najwięcej czyli 12. Dane te wskazują na wyraźny spadek liczby rodzin wymagających wsparcia z powodu uzależnienia od alkoholu. Dodatkowo w 2023 roku wsparcia udzielono również jednej rodzinie z problemem narkotykowym.

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Grabica za lata 2022-2024

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana do wykonywania zadań Gminy Grabica w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w skład Komisji wchodziło 6 członków⁹. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrolę zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

⁹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.

8. Współpracę z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań GKRPA w Gminie Grabica podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 25 osobami z problemem alkoholowym oraz z 22 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. Ponadto w tym samym roku wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec trzech mieszkańców gminy. W latach poprzednich natomiast Komisja nie podejmowała tego rodzaju działań. W 2023 roku pomocą objęto 25 osób uzależnionych oraz 23 członków ich rodzin, natomiast w 2022 roku – 22 osoby uzależnione od alkoholu i 4 członków rodzin osób uzależnionych.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grabica wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	22	25	25
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	23	22
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	3

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie Gminy funkcjonował **Punkt Informacyjno- konsultacyjny** (PIK), którego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową, a także inicjowanie działań interwencyjnych i naprawczych. Punkt współpracuje ze specjalistami oraz instytucjami odpowiedzialnymi za specjalistyczną pomoc i wsparcie.

Zarówno w 2023, jak i w 2024 roku w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym (PIK) udzielono porad 12 osobom dotkniętym problemem alkoholowym oraz 9 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Dodatkowo, w każdym wspomnianym wcześniej roku wsparcie otrzymały po 2 osoby stosujące przemoc domową. W 2022 roku pomocą objęto po 11 osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin, a także po 2 osoby doświadczające przemocy i stosujące przemoc. W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost korzystania z usług specjalistów (za wyjątkiem osób doświadczających przemocy domowej), co wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju systemu wsparcia i usług pomocowych, w tym podjęcia dodatkowych działań środowiskowych ukierunkowanych na rozpoznawanie i wspieranie osób oraz rodzin szczególnie dotkniętych lub narażonych na sytuacje kryzysowe.

Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	11	12	12
osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	11	9	9
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
osoby doznające przemocy domowej	2	0	0
osoby stosujące przemoc domową	2	2	2

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Nieodpłatne wsparcie i poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców Gminy zapewniają także inne podmioty, m.in.:

- szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Grabica, w formie indywidualnych konsultacji psychologicznych oraz zajęć grupowych dla społeczności szkolnej,
- poradnie psychologiczne i poradnie zdrowia psychicznego w strukturach zakładów opieki zdrowotnej.

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W 2024 roku nie realizowano programów rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.

Na terenie Gminy Grabica przeprowadzono natomiast programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży pt. „Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa”, w którym wzięło udział 500 uczniów, 20 nauczycieli lub wychowawców oraz 10 rodziców, a także „Jedno życie” przeprowadzone dla 200 uczniów i 20 nauczycieli lub wychowawców.

Dodatkowo, dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także ogółu lokalnej społeczności organizowane są inne oddziaływania profilaktyczne. W 2024 roku przeprowadzono spektakle dla 400 uczestników oraz festyny i inne imprezy plenerowe (bez sportowych), na które przybyło 600 osób.

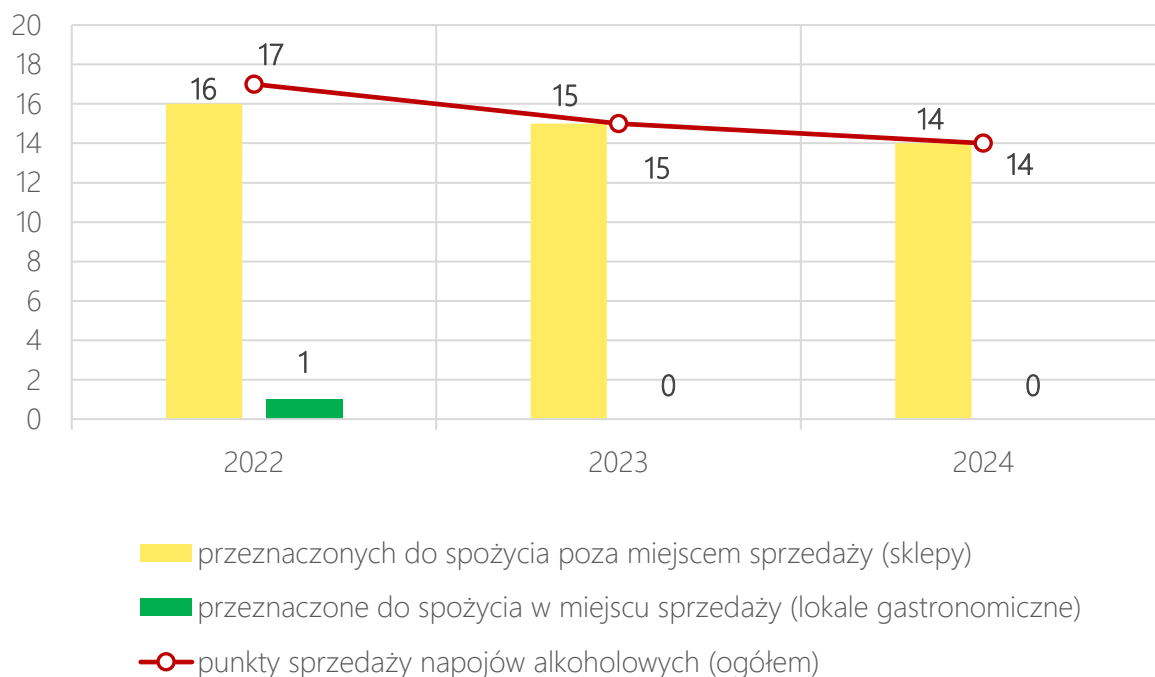
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRABICA

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 3 169 047,05 zł, w tym najwięcej, bo 1 672 549,55 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (bez piwa) wyniosła 1 483 00,73 zł, natomiast do 4,5% (oraz piwa) – 1 347 196,77 zł. Przywołane wartości są zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1.

W 2024 na terenie Gminy znajdowało się 14 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), w 2023 roku – 15, a w 2023 roku takich miejsc było 16. W latach 2023-2024 nie było w Gminie lokali gastronomicznych sprzedających alkohol – jedynie w 2022 roku działało jedno takie miejsce. W stosunku do 2022 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu zmniejszyła się o 12,5%, a w porównaniu z 2023 – o 6,7%.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Grabica
na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Każdego roku GKRPA powinna prowadzić kontrole punktów sprzedaży alkoholu i weryfikować prawidłowość działań oraz sprzedaży alkoholu, m.in. w zakresie przestrzegania zakazu reklamy alkoholu, spożywania go na terenie sklepu oraz sprzedaży alkoholu nieletnim. W latach 2022-2024 nie przeprowadzono takich kontroli.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie zasięgu i natężenia występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z Gminy Grabica wypełnili łącznie 169 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne w nieznacznie większym stopniu uczestniczyły dziewczynki, które stanowili 50,4% badanej próby (85 osób), podczas gdy chłopcy wypełnili 49,7% kwestionariuszy (84 osoby)¹⁰.

Rysunek 1. Płeć: N¹¹=169

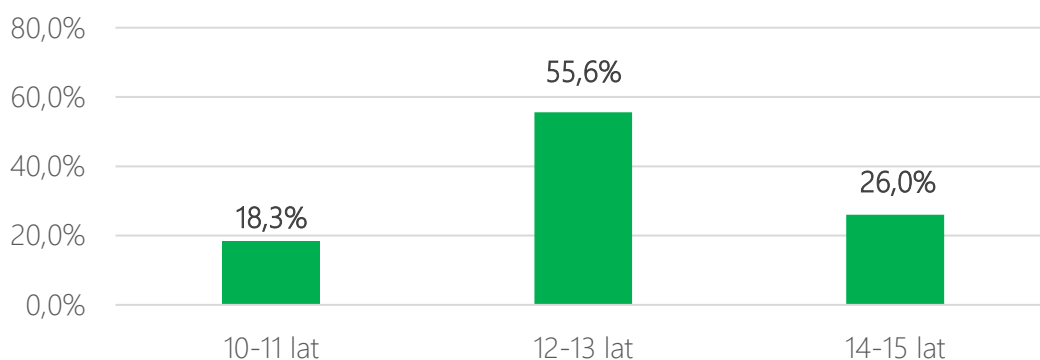

¹⁰ Ze względu na zaokrąglenia wartości mogą nie sumować się do 100%.

¹¹ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

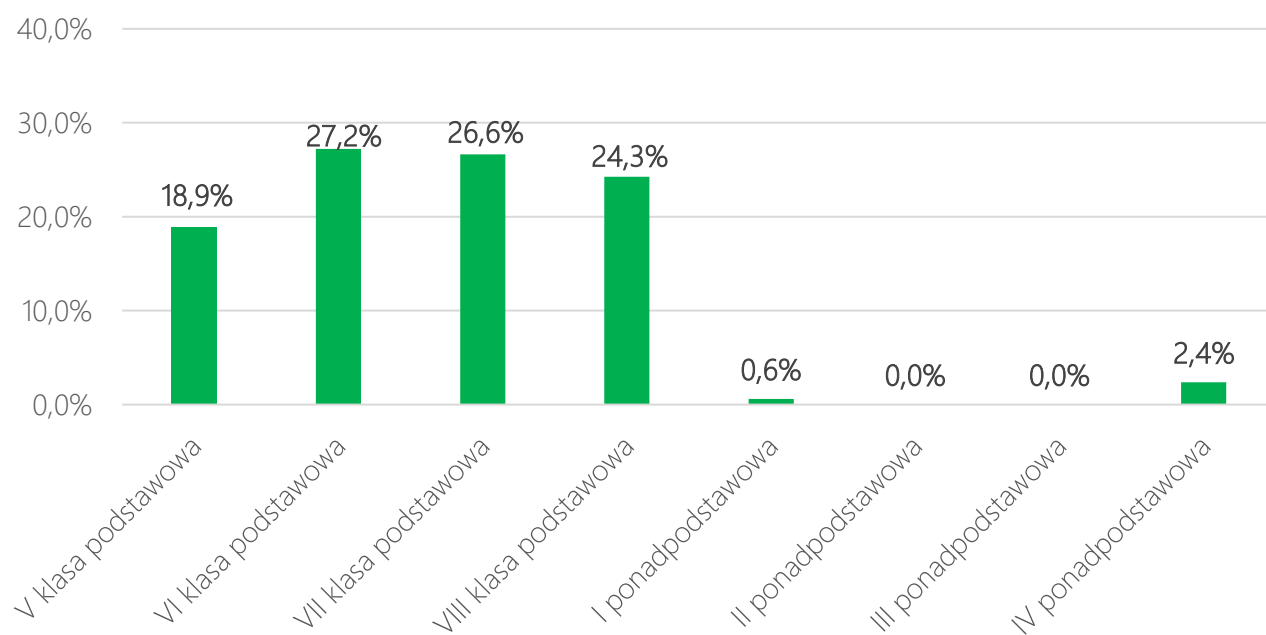
Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Ponad połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 12-13 lat (55,6%). Odsetek 26,0% respondentów wskazał na wiek 14-15 lat, z kolei 18,3% uczestników badania miało wówczas 10-11 lat.

Wykres 3. Wiek: N= 169

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 27,2% badanych uczęszczało w momencie badania do klasy VI szkoły podstawowej, 26,6% – do klasy VII, 24,3% – do klasy VIII, a niewiele mniej do klasy V (18,9%). Uczniowie z klasy IV ponadpodstawowej stanowili z kolei 2,4% badanej próby, a młodzież z I klasy ponadpodstawowej – 0,6%.

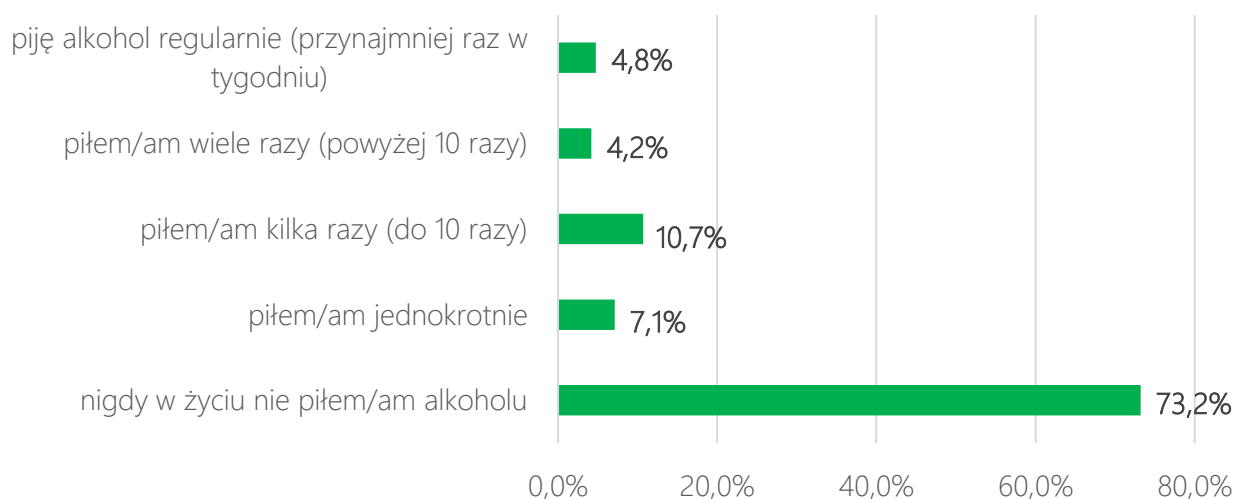
Wykres 4. Klasa: N= 169

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyczyło problemu spożywania alkoholu przez uczniów z Gminy Grabica. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, kontakt z alkoholem miało 26,8% młodych osób, w tym 7,1% spożyło go jednokrotnie, 10,7% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 4,2% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 4,8% uczniów pije regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=169

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 54,6% uczniów po inicjacji alkoholowej nie spożywała alkoholu w tym okresie (24 osoby), natomiast 45,5% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol. 18,2% (8 osób) robiło to 1 – 2 razy, 13,6% (6 osób) wskazało na częstotliwość 3 do 4 razy, a 2,3% (1 osoba) – 5 – 7 razy. 5 osób przyznało, że we wskazanym okresie sięgnęło po alkohol więcej niż 7 razy (11,5%). Deklaracja części dzieci i młodzieży dotycząca konsumpcji alkoholu w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie, może świadczyć o ryzyku kształtowania się niezdrowych nawyków oraz możliwego zwiększenia skali sięgania po alkohol w okresie wakacyjnym i uzależnienia w przyszłości, a w efekcie konieczność rozwoju usług społecznych ukierunkowanych na niwelowanie negatywnych skutków uzależnień. 1 badany nie udzielił odpowiedzi na pytanie.

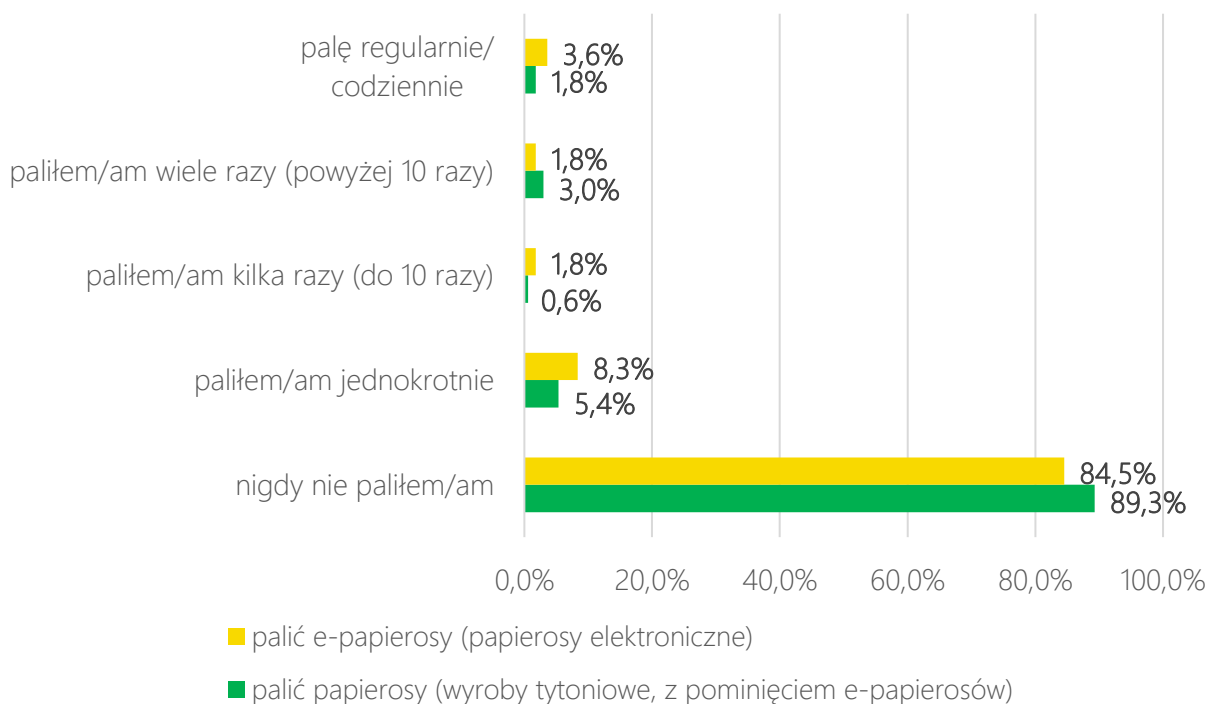
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	54,6%	24
1 – 2 razy	18,2%	8
3 – 4 razy	13,6%	6
5 – 7 razy	2,3%	1
więcej niż 7 razy	11,4%	5

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych mieszkańców Gminy wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 10,8% ankietowanych, wśród których 5,4% paliło je jednokrotnie, 0,6% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), 3,0% paliło wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,8% robiło to regularnie/ codziennie. Kontakt z e-papierosami miał z kolei znacznie większy odsetek ankietowanych tj. 15,5%. Wśród nich 8,3% sięgnęło po nie jednokrotnie, po 1,8% – kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy), a 3,6% sięga po nie regularnie/codziennie.

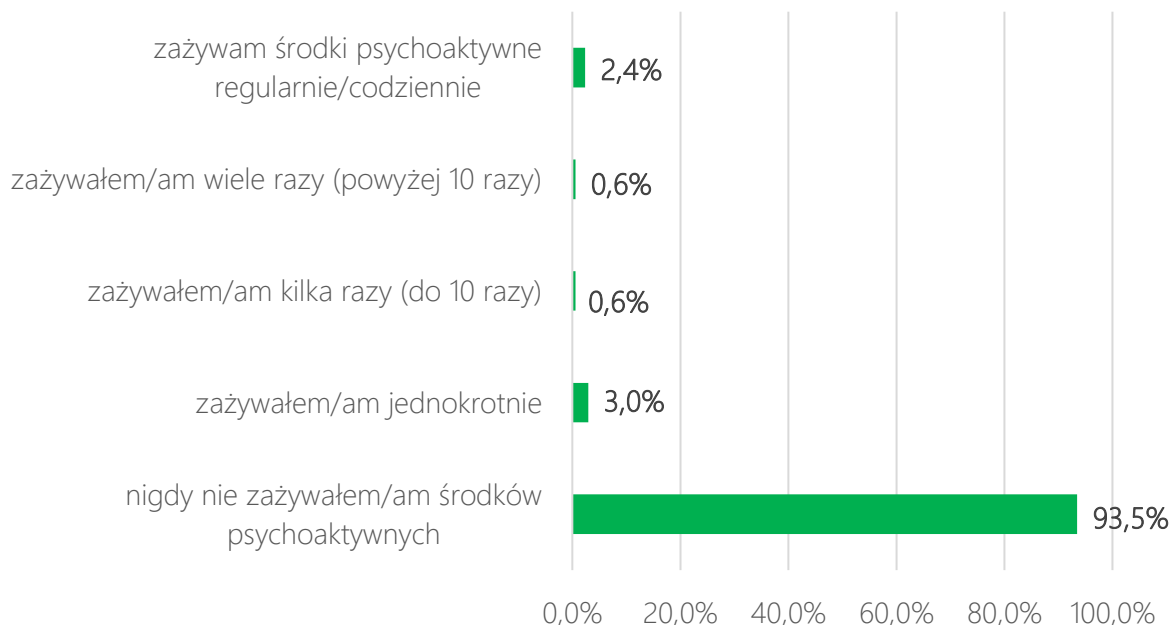
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 169

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że po substancje psychoaktywne sięgnął kiedykolwiek odsetek 6,6% uczniów robiąc to jednokrotnie (3,0%), kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy) (po 0,6%) oraz regularnie/codziennie (2,4%).

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=169

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. W tym okresie sięgnęła po nie ponad połowa osób będących po inicjacji narkotykowej (54,6%), tj. 6 osoby robiąc to 1-2 razy lub więcej niż 7 razy w okresie 30 dni przed badaniem (po 3 osoby tj. po 27,3%). Wskazuje to na wysokie ryzyko uzależnienia wśród połowy uczniów mających kontakt z tego rodzaju substancjami oraz konieczność objęcia ich specjalistycznymi oddziaływaniami i usługami, m.in. programami w zakresie profilaktyki wskazującej.

Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	45,5%	5
1 – 2 razy	27,3%	3
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	27,3%	3

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, uczniowie najczęściej sięgali po marihuanę, mefedron lub dopalacze (po 3 osoby tj. po 33,3%). Po 2 badanych wskazało z kolei na amfetaminę, leki w celu odurzenia oraz inne substancje nie podając jednak konkretnych przykładów (po 22,2%). 2 uczniów nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 5. Jakie były to substancje? N=9

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	33,3%	3
mefedron	33,3%	3
dopalacze	33,3%	3
amfetamina	22,2%	2
leki w celu odurzenia	22,2%	2
inne	22,2%	2

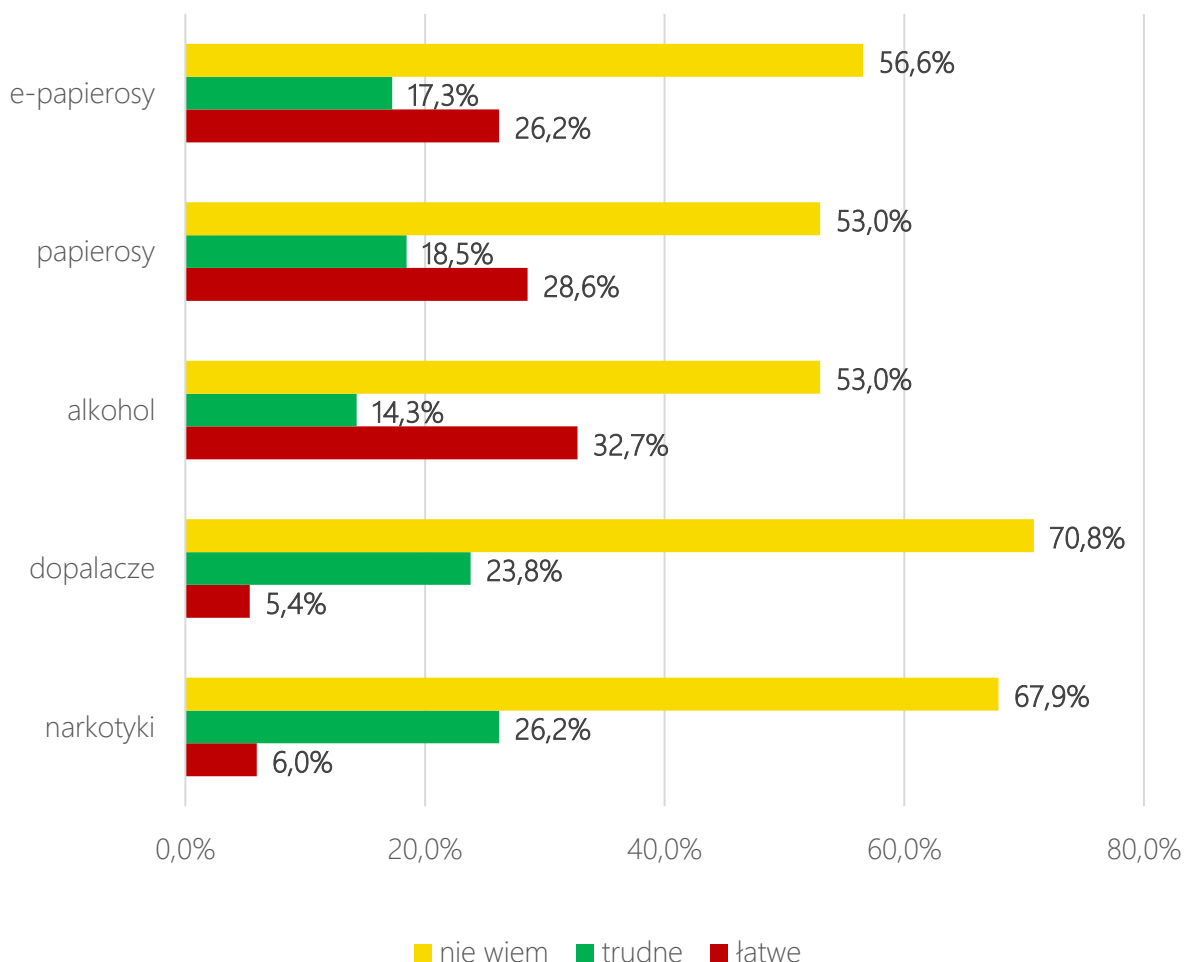
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości.

Największą dostępnością wśród młodych mieszkańców Gminy charakteryzują się e-papierosy, papierosy tradycyjne i alkohol. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 6,0% ankietowanych, a trudne dla 26,2%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 5,4% uczniów, a trudne dla 23,8%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 32,7% badanych, a trudny dla 14,3%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 28,6% respondentów, a trudne dla 18,5%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 26,2% młodych mieszkańców, a trudne dla 17,3%.

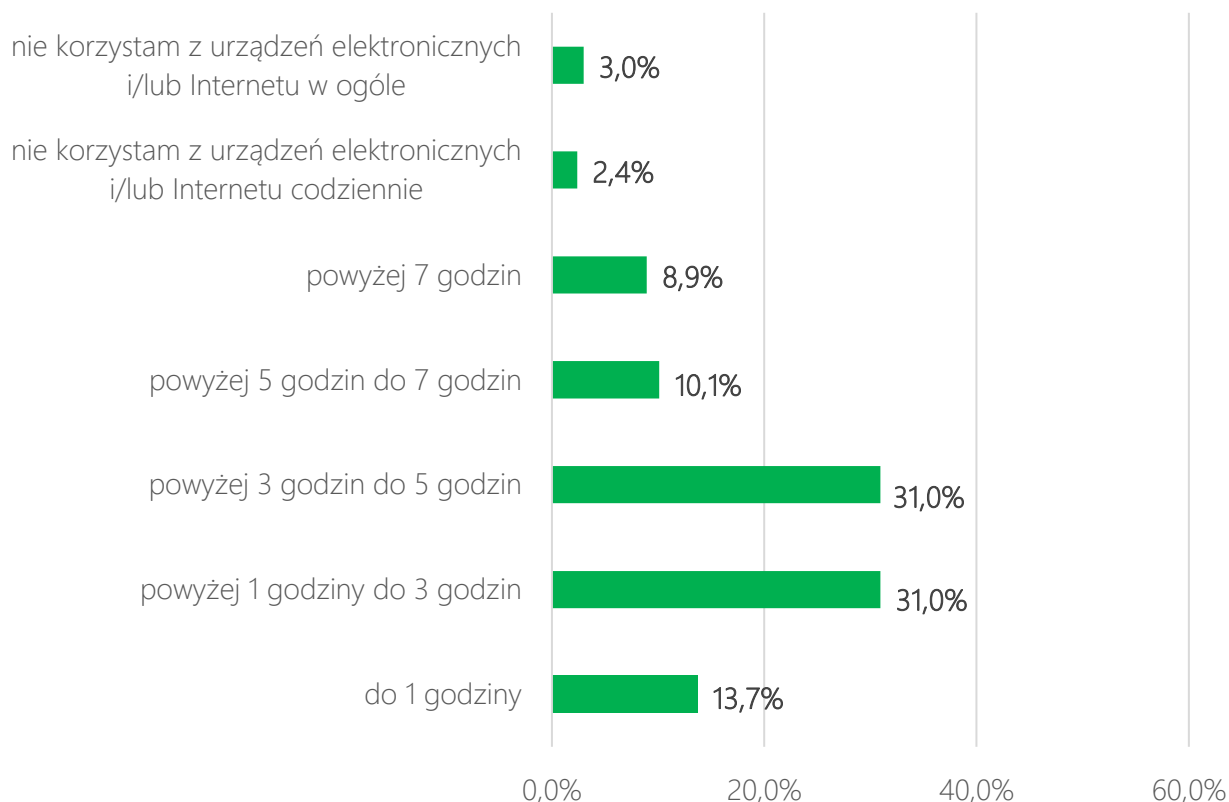
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 169

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z Gminy Grabica. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że po 31,0% młodych mieszkańców przeznacza na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin lub od 3 do 5 godzin, zaś 10,1% – powyżej 5 do 7 godzin dziennie. 8,9% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 7 godzin natomiast 13,7% odpowiadających wskazało na częstotliwość do 1 godziny dziennie. Wśród respondentów byli również tacy, którzy zadeklarowali, że nie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie (2,4%), a 3,0% nie robi tego wcale.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=169

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 75 osób (46,3%), w tym 13 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (8,0%), 45 uczniom – czasami (27,8%), 9 respondentom – często (5,6%), natomiast 8 ankietowanych zadeklarowało, że kłamię w tej kwestii bardzo często (4,9%). 1 osoba pomijała odpowiedź na to pytanie.

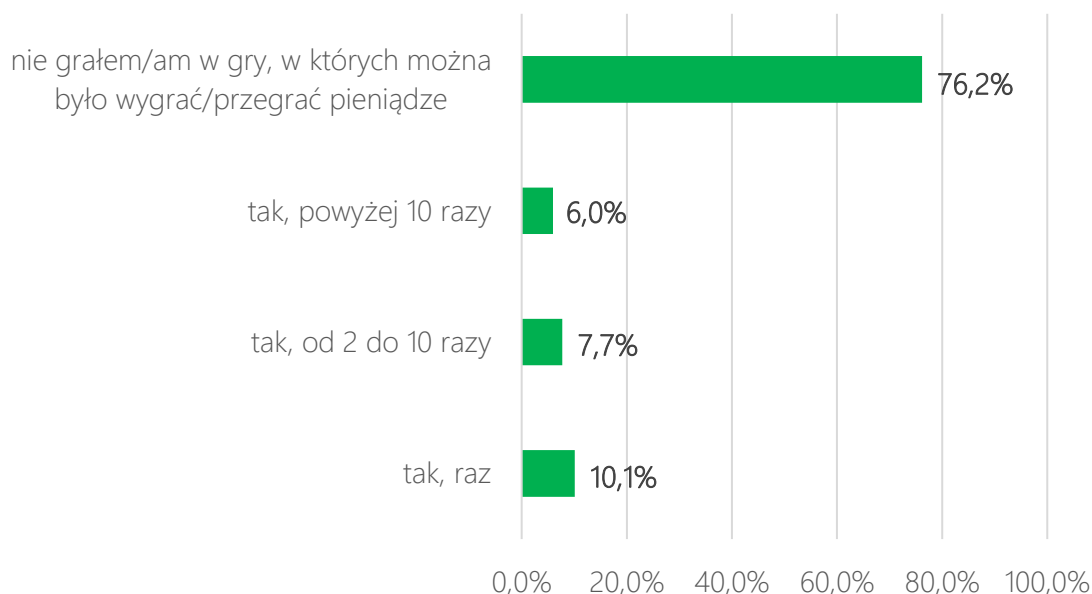
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=162

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	4,9%	8
tak, często	5,6%	9
tak, czasami	27,8%	45
tak, jednokrotnie	8,0%	13
nie	53,7%	87

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 23,8% badanych. Wśród tych osób 10,1% grało w nie jednokrotnie, 7,7% – od 2 do 10 razy, z kolei 6,0% respondentów wskazało, że zdarzyło się to powyżej 10 razy. 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=169

W następnym pytaniu uczniowie, którzy potwierdzili uczestnictwo w grach hazardowych, zostali proszeni o określenie w jakie gry zdarzyło im się grać. W 61,5% przypadków były to zdraпки, w 20,5% – maszyny do gier hazardowych (w tym online), a po 10,3% badanych wskazało na lotto lub zakłady bukmacherskie. 7,7% odpowiedzi padło na gry karciane, a 12,8% na „inne” wśród których wymieniono m. in. *automaty z zabawkami* oraz *maszyny z monetami*. 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 7. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać?
N=39

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdraпки	61,5%	24
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	20,5%	8
inne	12,8%	5
lotto	10,3%	4
zakłady bukmacherskie	10,3%	4
gry karciane, np. poker (w tym online)	7,7%	3

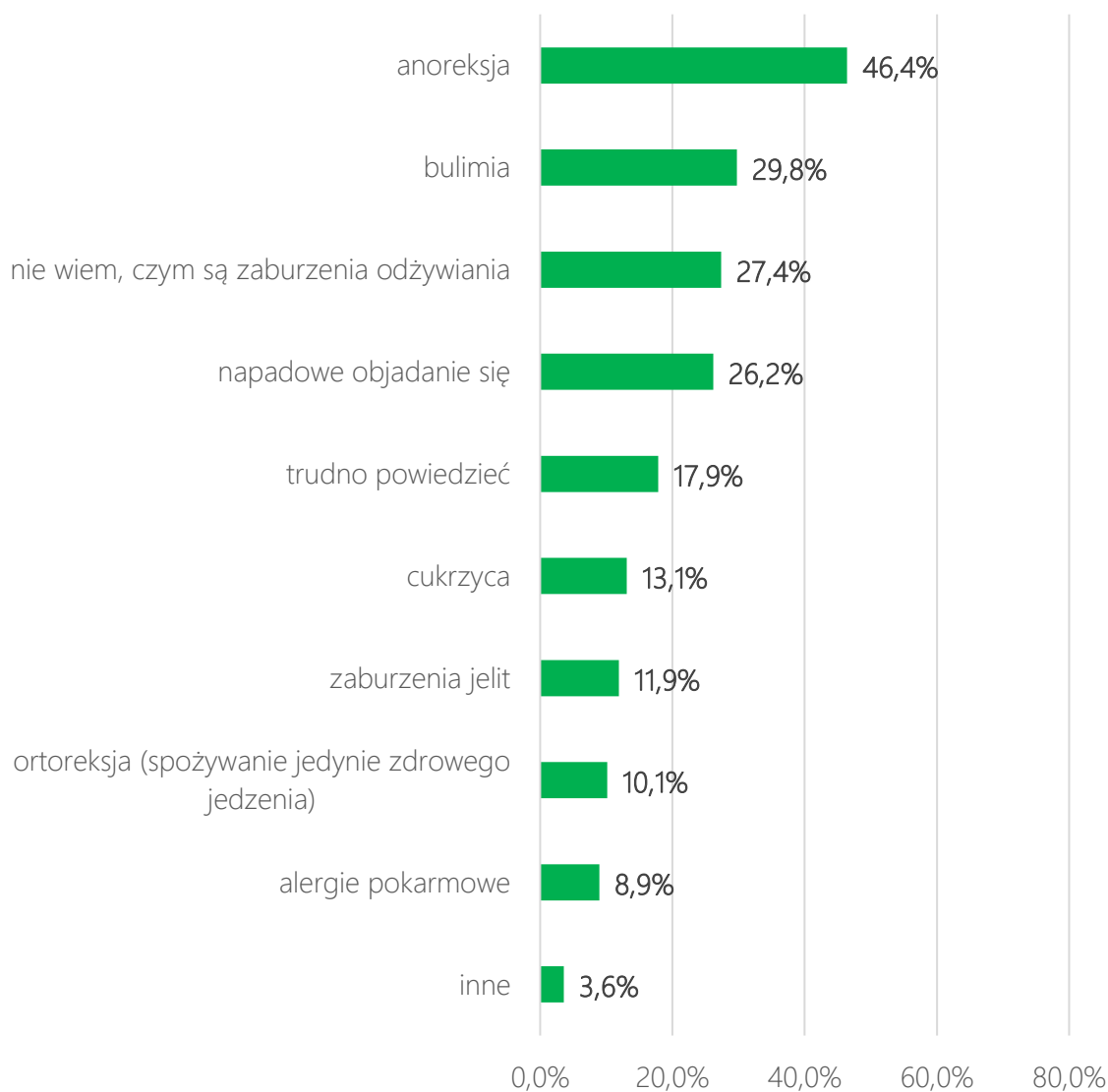
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Grabica dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. 27,4% badanych przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 17,9% ankietowanym trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (46,4%), bulimię (29,8) oraz napadowe objadanie się (26,2%), a na ortoreksję (spożywanie jedynie zdrowego jedzenia) padło 10,1%.

Błędną wiedzę w tym zakresie wykazała znaczna część uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, (13,1% odpowiedzi), zaburzenia jelit (11,9%) i alergie pokarmowe (8,9%). 3,6% ankietowanych zaznaczyła inne formy zaburzeń odżywiania nie wskazując konkretnych przykładów.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=169

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

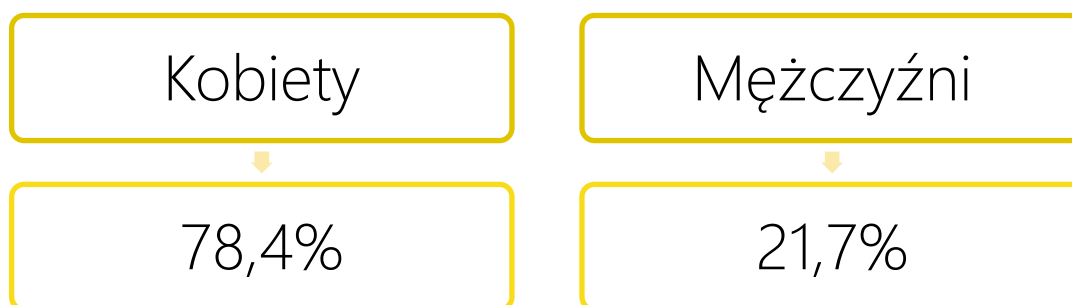
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grabica, a także korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy udział wzięło łącznie 97 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 78,4% kwestionariuszy (76 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 21,7% (21 osób)¹².

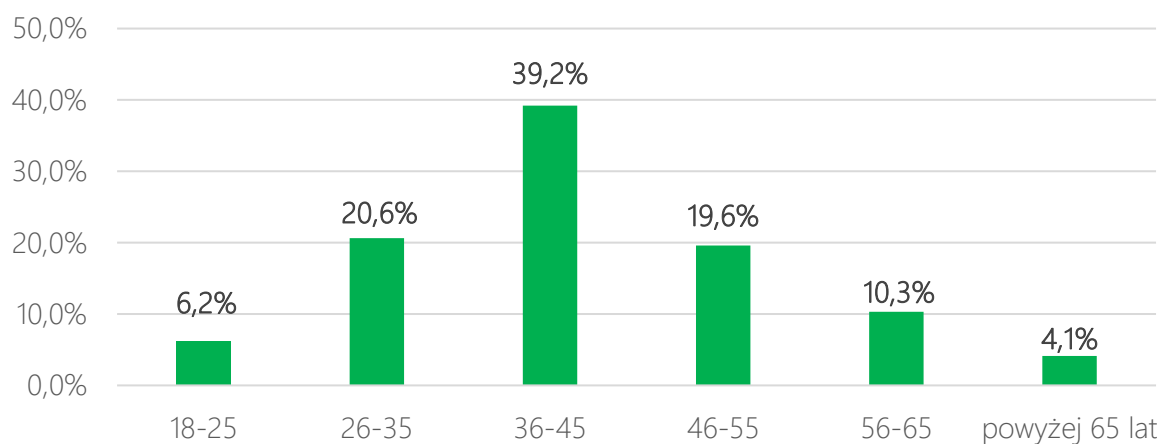
Rysunek 2. Płeć: N=97

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (39,2%), z kolei 20,6% Mieszkańców wskazało na przedział 26-35 lat, 19,6% – na 46-55 lat, 10,3% miało 56-65 lat a 6,2% – 18-25 lat. W badaniu wzięli udział również respondenci powyżej 65 roku życia stanowiąc 4,1% ogółu badanych.

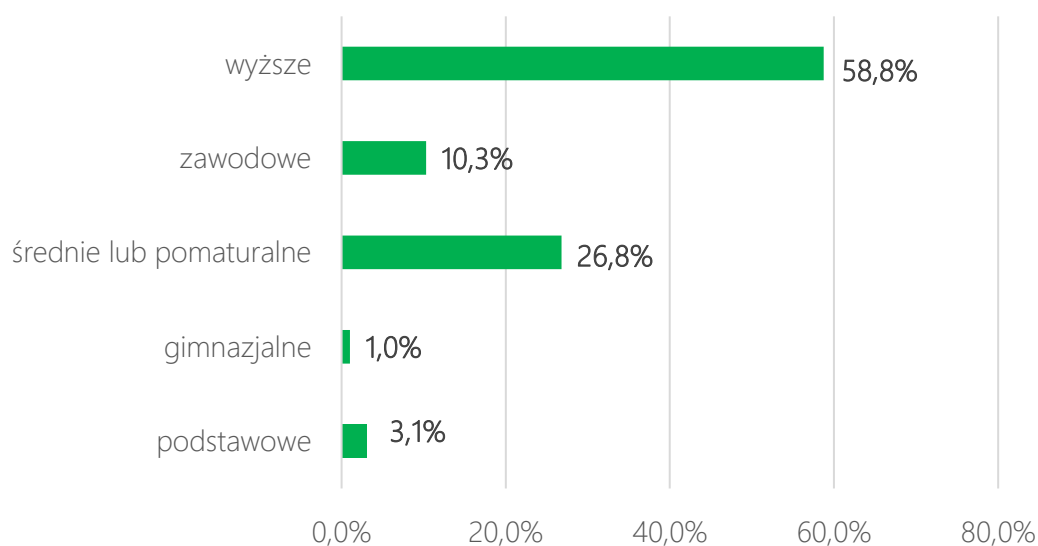
¹² Ze względu na zaokrąglenia wartości mogą nie sumować się do 100%.

Wykres 12. Wiek: N=97

Respondenci zostali zapytani również o poziom wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, większość ankietowanych posiada wykształcenie wyższe (58,8%), z kolei 26,8% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 10,3% badanych wskazało natomiast na wykształcenie zawodowe, 3,1% zakończyło edukację na poziomie podstawowym, a 1,0% na gimnazjalnym.

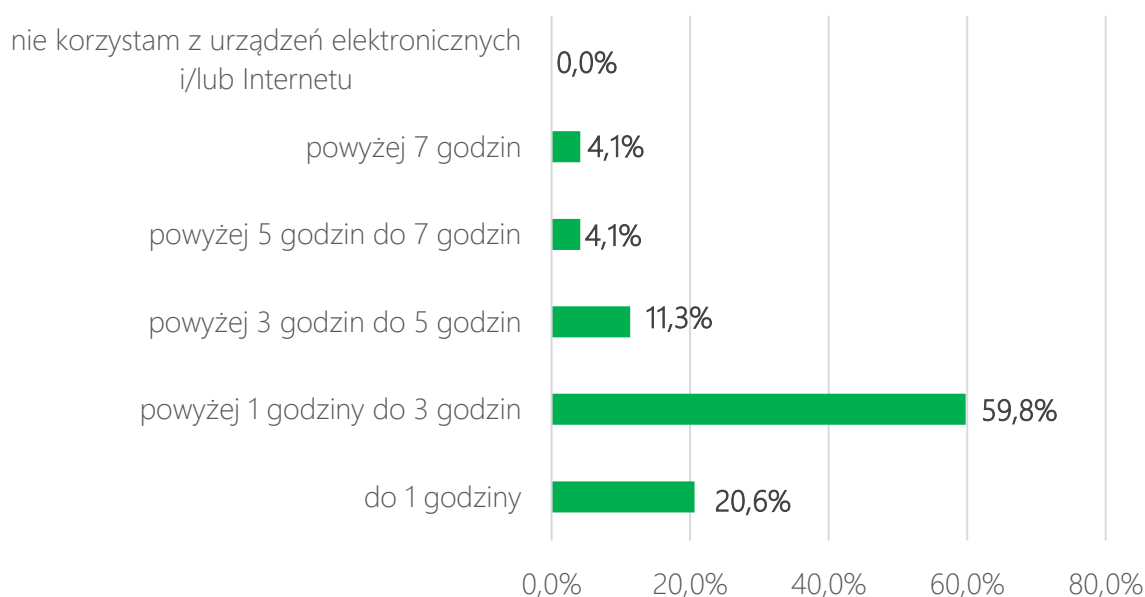
Wykres 13. Wykształcenie: N=97

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W pierwszym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z deklaracji wynika, że ponad połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (59,8%), a co piąty ankietowany wskazał na odpowiedź do 1 godziny (20,6%). Odsetek 11,3% badanych spędza na korzystaniu z urządzeń elektrycznych i/lub Internetu „powyżej 3 do 5 godzin”, a po 4,1% respondentów wskazało na przedział od 5 do 7 godzin lub powyżej 7 godzin.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=97

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Ponad połowa badanych przyznała, że takie sytuacje mają miejsce (63 osoby, czyli 65,6%). Przeciwnego zdania było 13,5% ankietowanych (13 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło natomiast 11,5% badanych (11 osób), a 9,4% osób nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (9 osób). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

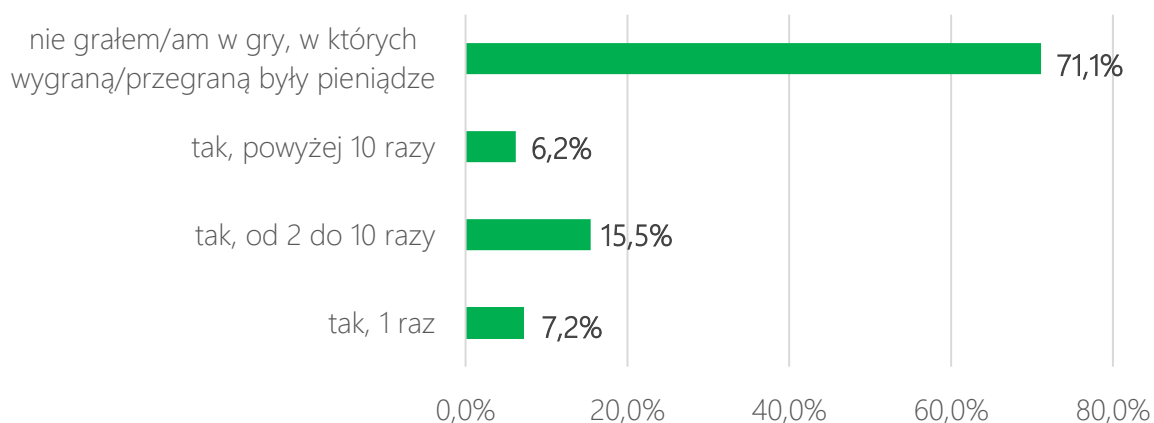
Tabela 8. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=96

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	65,6%	63
nie	13,5%	13
trudno powiedzieć	11,5%	11
nie przewiduję określonego czasu	9,4%	9

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców Gminy. Anketowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 28,9% dorosłych respondentów, wśród których 7,2%, zadeklarowało, że grało w takie gry 1 raz, 15,5% od 2 do 10 razy, a 6,2,% osób przyznał, że grał w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=97

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 21,4% respondentów, tj. 6 osób potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji, natomiast większości badanych się to nie przydarzyło (20 osób, tj. 71,4%). 2 osoby (7,1%) miała trudności z odpowiedzią na to pytanie.

Tabela 9. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=28

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	21,4%	6
nie	71,4%	20
trudno powiedzieć	7,1%	2

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

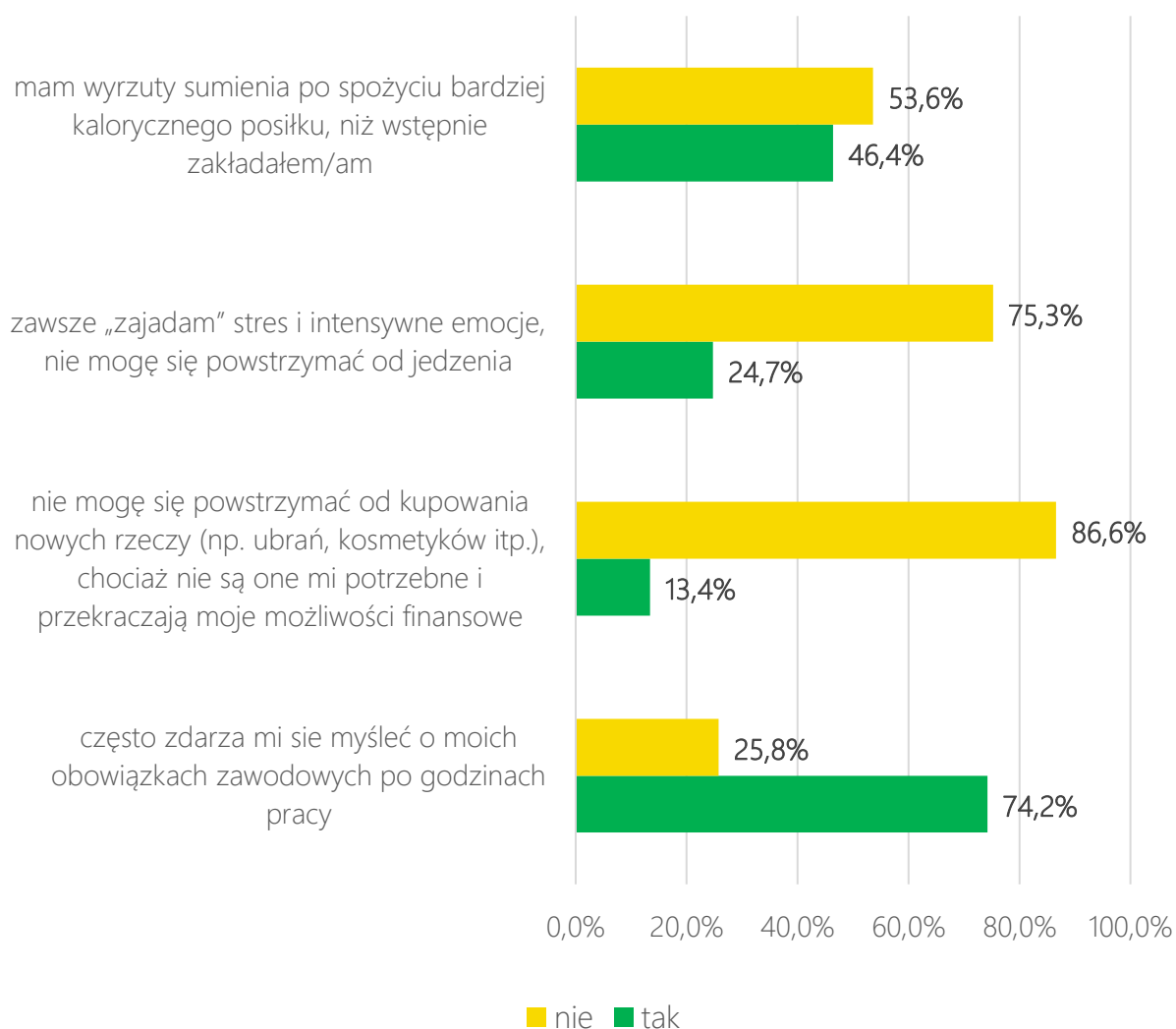
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grabica, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 46,4% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 24,7% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,

- 13,4% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 74,2% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

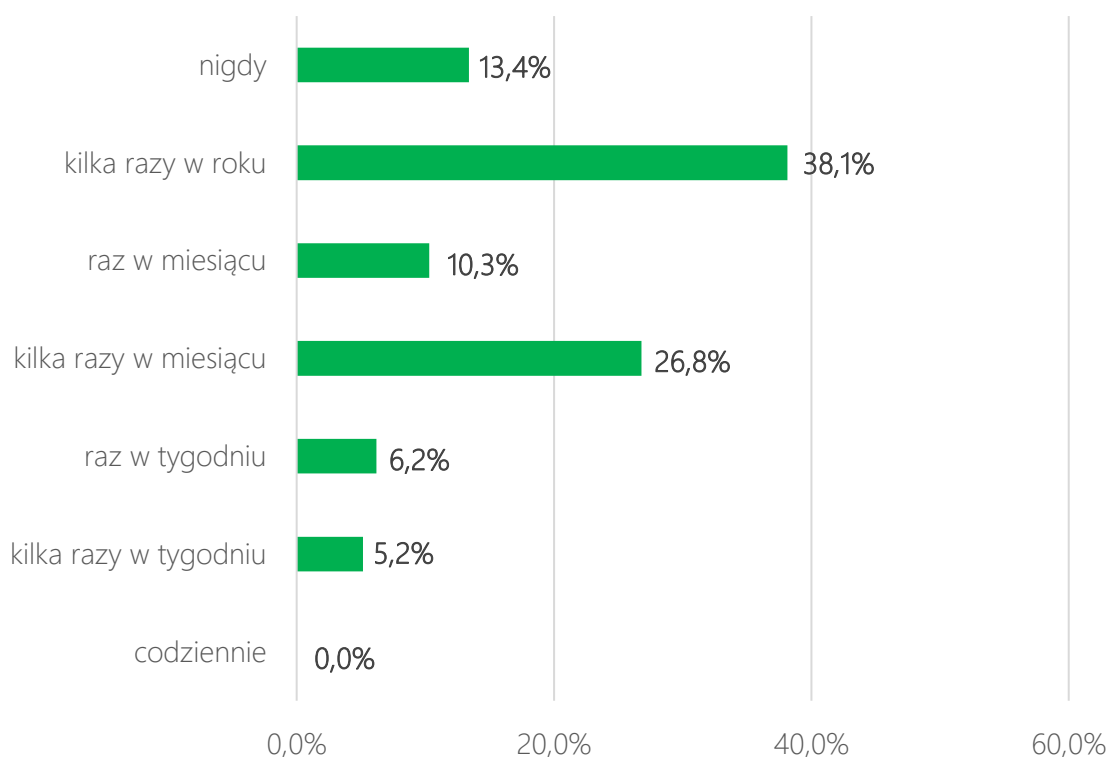
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=97

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował odsetek 13,4% ankietowanych, natomiast 38,1% osób sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. Odsetek 10,3% respondentów podał, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 26,8% badanych wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 6,2% ankietowanych, a 5,2% spożywa alkohol kilka razy w tygodniu.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=97

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (61 osób, tj. 75,3%). Przeciwną odpowiedź podało 24,7% ankietowanych, z czego 12,4% ankietowanych stwierdziło, że zdarzyło się to 1 raz (10 osób), 7,4% – 2-5 razy (6 osób), 1,2% badanych potwierdziło, że taka sytuacja miała miejsce 6-10 razy (1 osoba), natomiast 3,7% przyznało że miało to miejsce powyżej 10 razy (3 osoby). 3 badanych pominęło odpowiedź na to pytanie.

Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=81

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	12,4%	10
2-5 razy	7,4%	6
6-10 razy	1,2%	1
powyżej 10 razy	3,7%	3
ani razu	75,3%	61

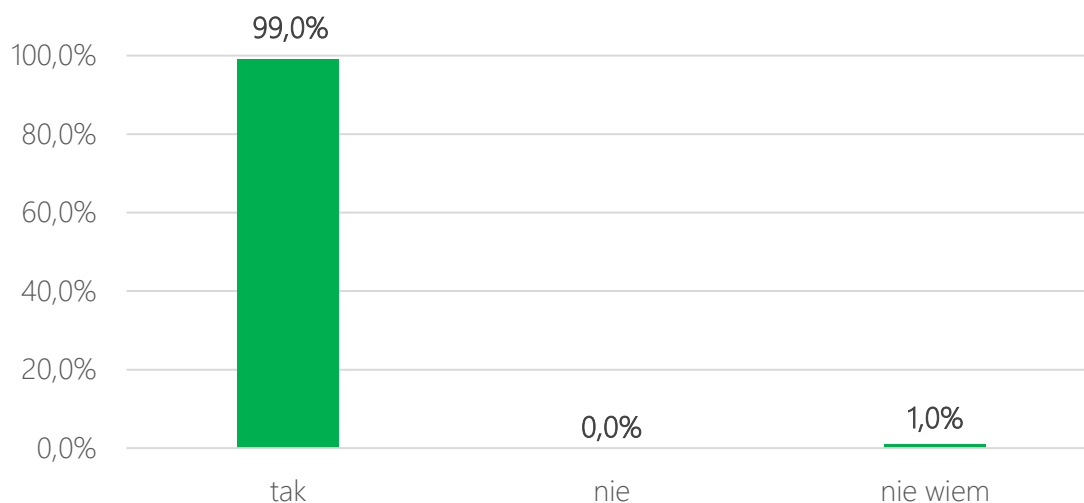
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. 1,2% ankietowanych podało, iż nie posiada prawa jazdy (1 osoba) z kolei pozostałe 95,2% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (79 osób). Jeden ankietowany (1,2%) przyznał że zdarzyło mu się to raz, a dwóch wskazało na odpowiedź „zdarzało mi się to sporadycznie” (2,4%). 1 ankietowany nie udzielił odpowiedzi na pytanie.

Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=83

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	95,2%	79
raz mi się to zdarzyło	1,2%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	2,4%	2
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	1,2%	1

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 99,0% respondentów, jednakże 1,0% badanych nie potrafił udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

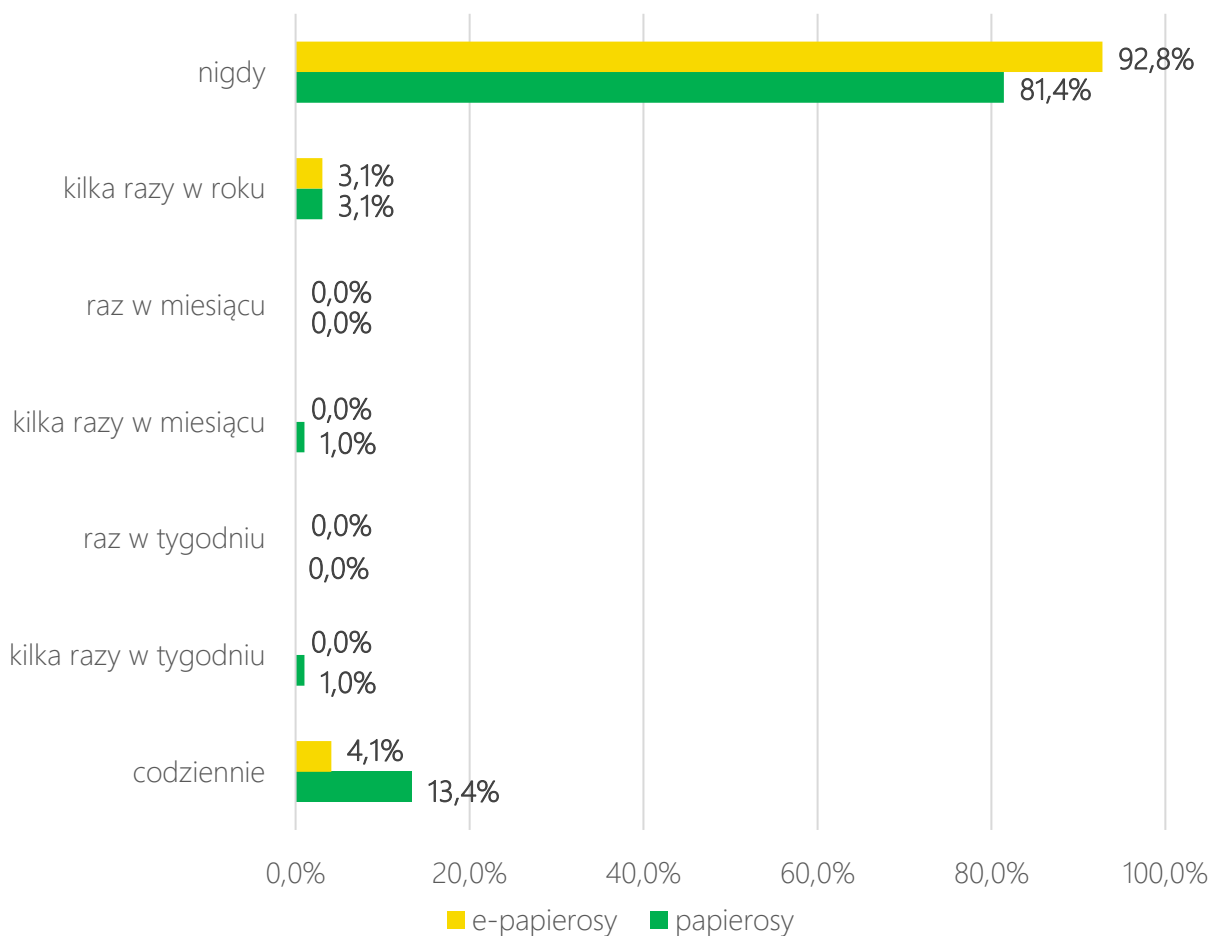
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=97

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców Gminy Grabica. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 18,5% ankietowanych, spośród których 3,1% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, po 1,0% – kilka razy w miesiącu lub tygodniu, natomiast na codzienne palenie wskazało 13,4% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 7,2% respondentów, przy czym 4,1% badanych używa e-papierosów codziennie, a 3,1% – kilka razy kilka razy w roku.

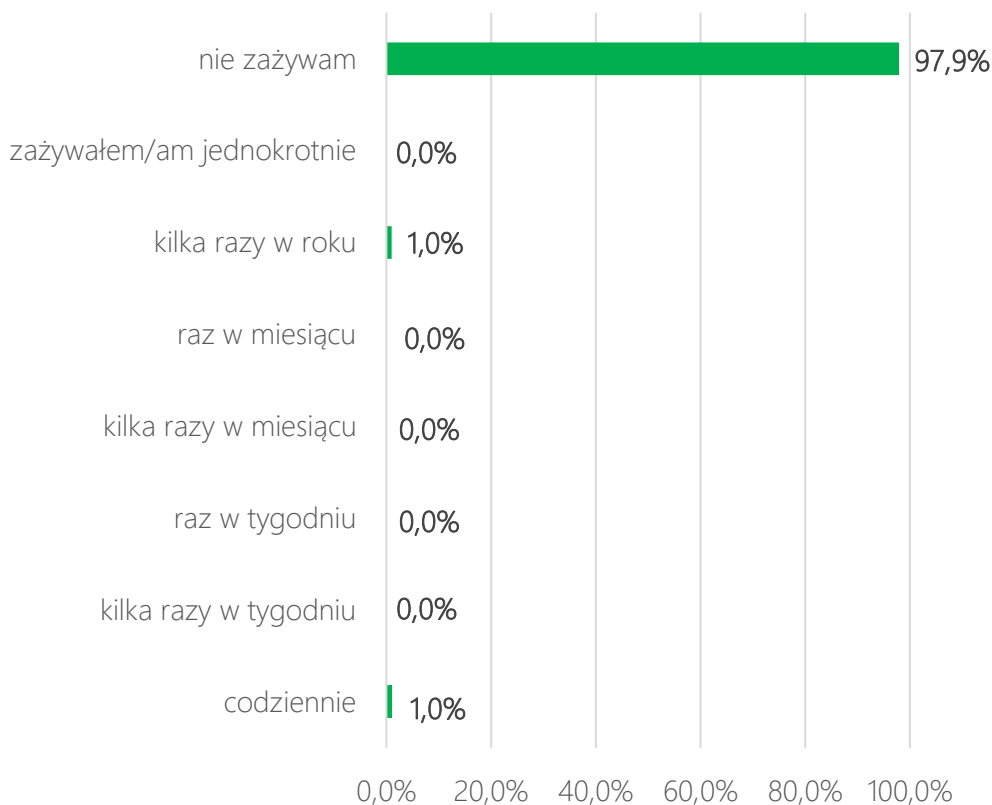
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=97

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 2,0% respondentów sięgając po nie codziennie lub kilka razy w roku (po 1,0%).

Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=97

Mieszkańcy zostali również poproszeni o określenie jakie środki psychoaktywne przyjmowali. Jak wynika z poniższej tabeli, po 50,0% badanych (po 1 osobie) wskazało na amfetaminę lub „inne” wymieniając *benzodiazepiny*.

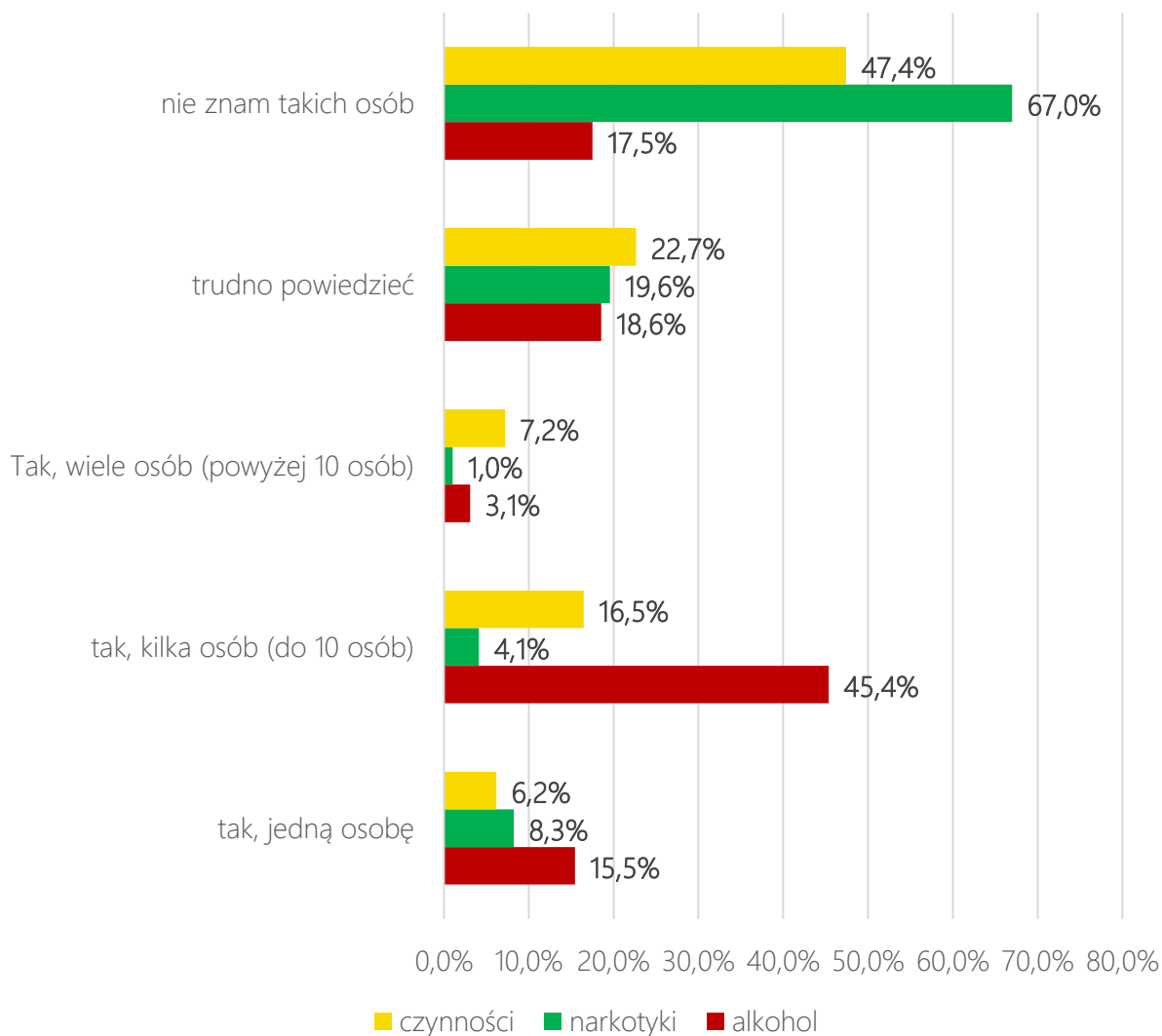
Tabela 12. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=2

Odpowiedź	%	Liczba odp.
amfetamina	50,0%	1
inne	50,0%	1
marihuana	0,0%	0
dopalacze	0,0%	0
leki w celu odurzania się	0,0%	0

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 64,0% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 15,5% – jedną osobę, 45,4% – kilka osób (do 10), 3,1% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 18,6% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 13,4% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 8,3% – jedną osobę, 4,1% – kilka osób (do 10), a 1,0% – wiele osób (powyżej 10), z kolei 19,6% wskazało odpowiedzieć „trudno powiedzieć”;
- 29,9% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 6,2% – jedną osobę, 16,5% – kilka osób (do 10), 7,2% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 22,7% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków, w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=97

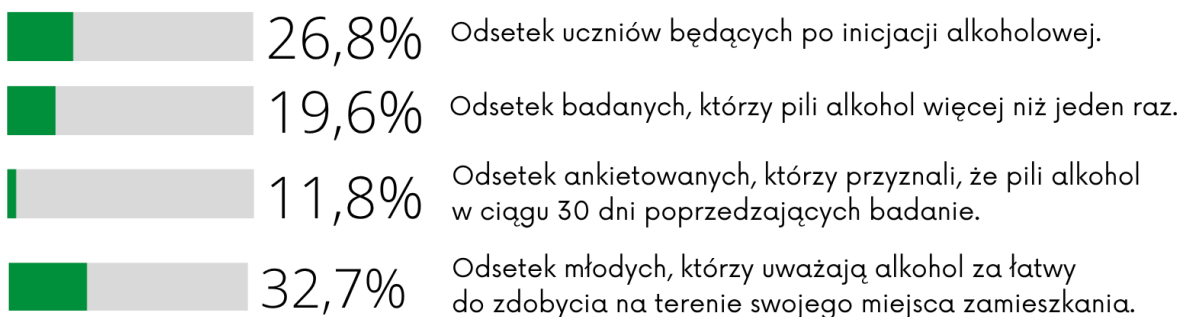

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2025 roku na terenie Gminy Grabica zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 97 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 169 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

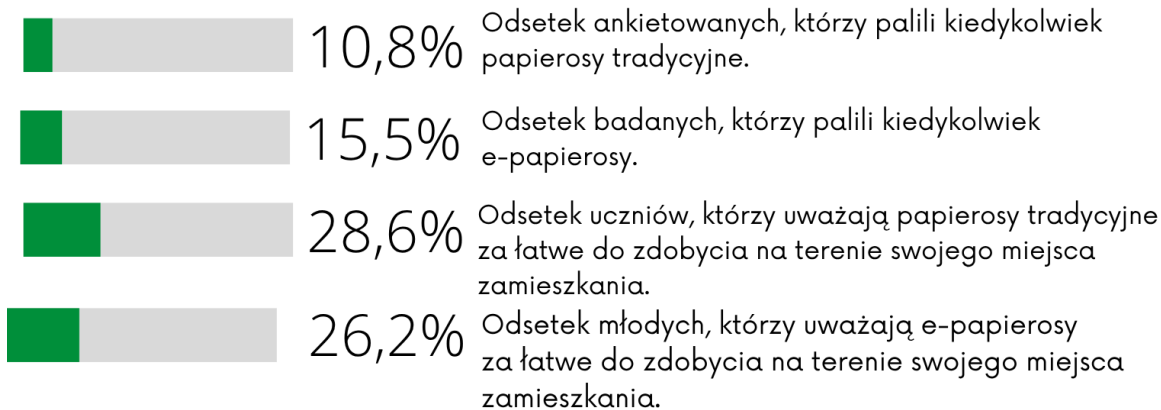
Uczniowie

ALKOHOL

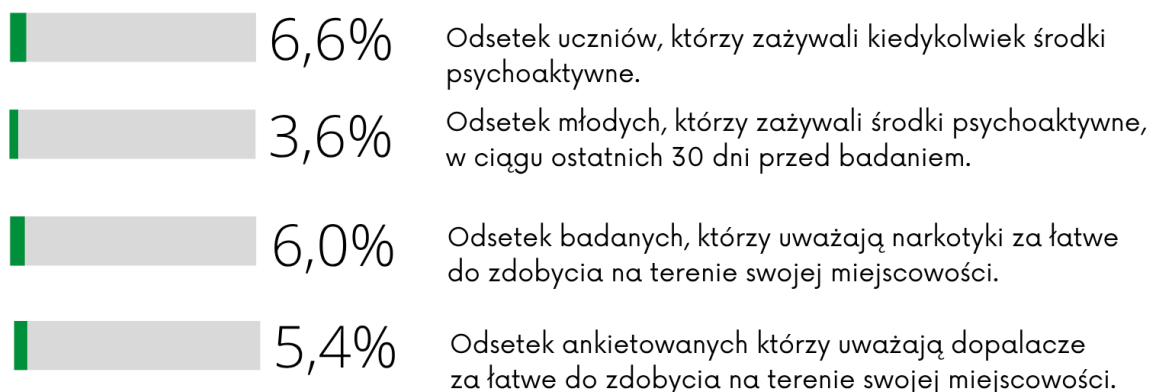
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=169

NIKOTYNIZM

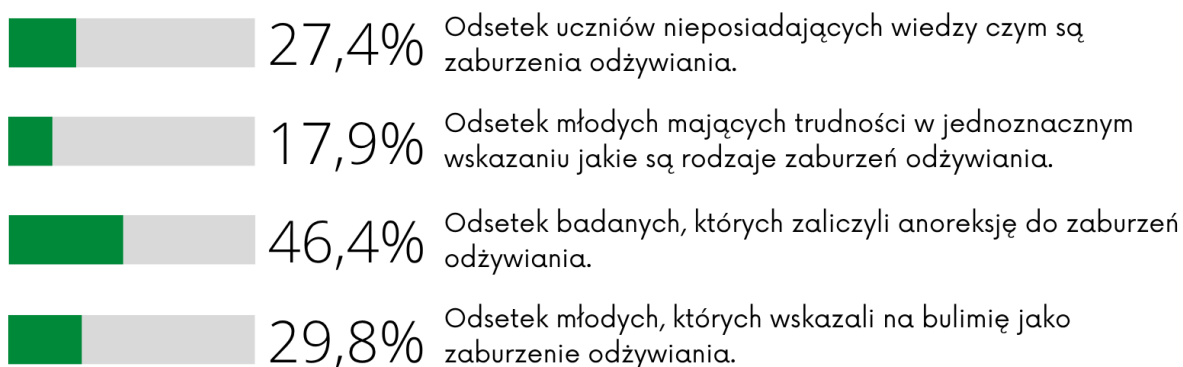
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=169

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

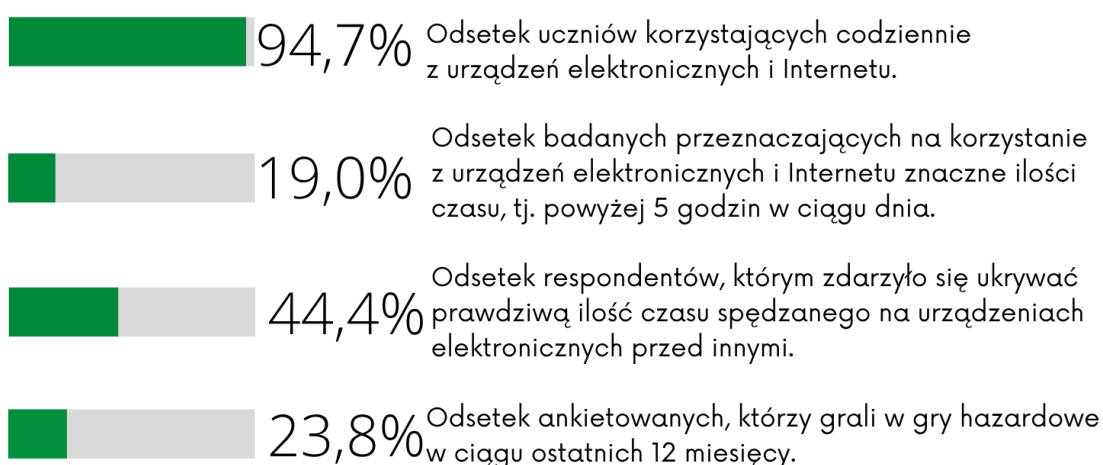
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=169

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=169

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=169

Dorośli mieszkańcy

ALKOHOL

 5,2% Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy spożywają alkohol kilka razy w tygodniu

 20,6% Odsetek badanych, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się).

 1,0% Odsetek ankietowanych nieposiadających wiedzy na temat negatywnego wpływu picia alkoholu w trakcie ciąży na rozwój dziecka.

 64,0% Odsetek respondentów, którzy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu.

 4,1% Odsetek dorosłych mieszkańców, którym zdarzyło się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu w ciągu 30 dni poprzedzających badanie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=97

NIKOTYNIZM

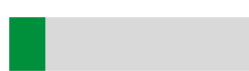
 18,5% Odsetek ankietowanych, którzy palą papierosy tradycyjne codziennie.

 4,1% Odsetek ankietowanych, którzy palą e-papierosy codziennie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=97

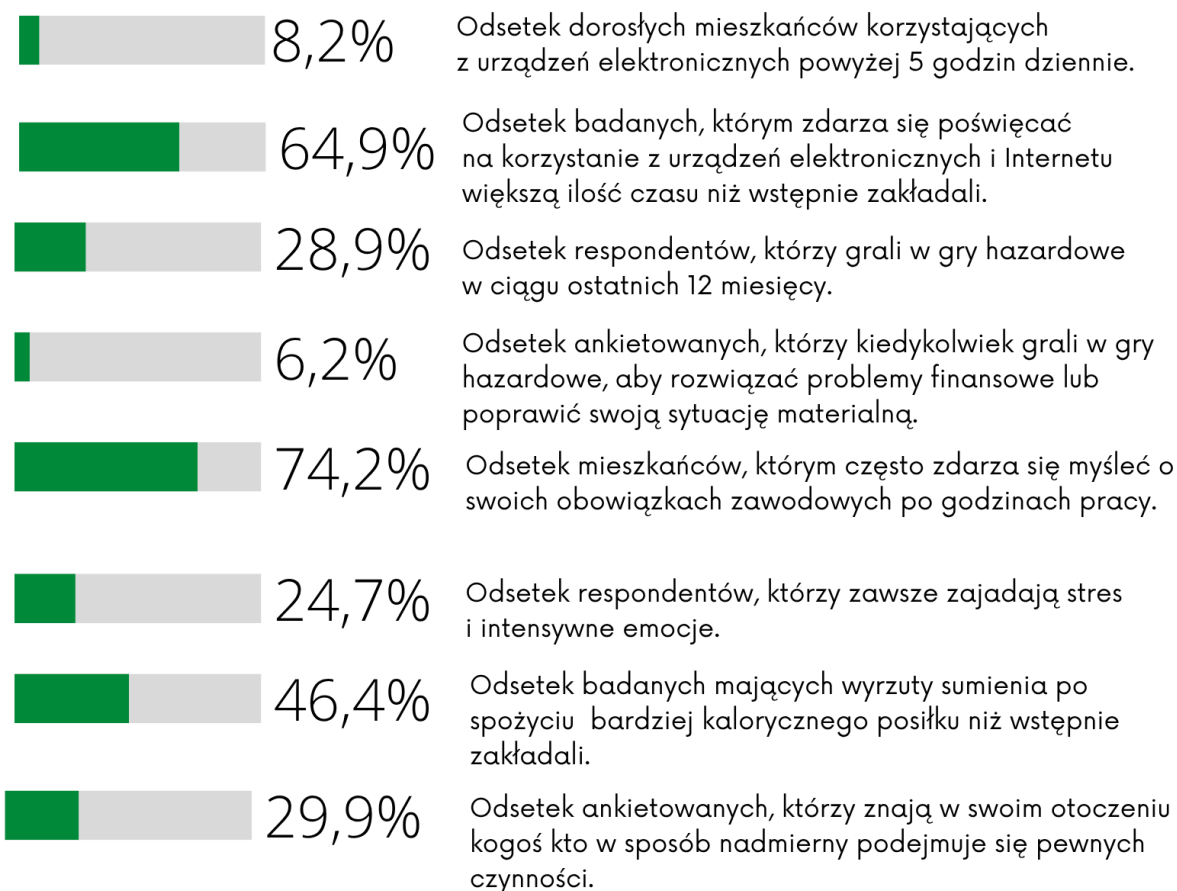
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

 2,0% Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kiedykolwiek zażywali środki psychoaktywne.

 13,4% Odsetek respondentów, którzy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=97

PROBLEMY NATURY BEHAVIORALNEJ

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=97

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica wraz z diagnozą problemów społecznych na lata 2026-2029 jest:

Zmniejszenie występowania uzależnień chemicznych i behawioralnych wśród mieszkańców Gminy Grabica oraz ograniczenie ich negatywnego wpływu na zdrowie i funkcjonowanie społeczne poprzez wzmacnianie lokalnego systemu pomocy i profilaktyki, realizację kompleksowych programów edukacyjnych i wychowawczych, a także promowanie aktywnego, zdrowego i wolnego od nałogów stylu życia.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Zwiększenie świadomości mieszkańców

Wzrost poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych – w szczególności wśród dzieci i młodzieży – poprzez rozwijanie i intensyfikację lokalnych inicjatyw edukacyjnych, informacyjnych oraz stałą promocję zdrowych i trzeźwych postaw życiowych.

2. Rozbudowa systemu pomocy i wsparcia

Stworzenie i utrzymanie kompleksowego systemu wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami oraz ich rodzin, poprzez poszerzanie dostępności usług społecznych, rozszerzanie oferty terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracyjnej, a także wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.

3. Monitoring i podnoszenie kwalifikacji

Regularne prowadzenie diagnoz dotyczących skali uzależnień wśród mieszkańców Gminy Grabica, rozpoznawanie grup i środowisk szczególnie narażonych na ryzyko uzależnienia oraz doskonalenie kompetencji osób realizujących działania

profilaktyczne, terapeutyczne i wspierające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

CEL I ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW

Wzrost poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych – w szczególności wśród dzieci i młodzieży – poprzez rozwijanie i intensyfikację lokalnych inicjatyw edukacyjnych, informacyjnych oraz stałą promocję zdrowych i trzeźwych postaw życiowych

Przewidywane rezultaty:

- Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich,
- promowanie wiedzy w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,
- wzmocnienie świadomości społecznej na temat dostępnych form wsparcia,
- zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dorosłych mieszkańców	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	UG, GKRPA, OSP, NGO, placówki oświatowe, GBP, GCK, KS, placówki ochrony zdrowia
		Liczba uczestników programów	
2.	Organizowanie pikników i kampanii społecznych oraz innych inicjatyw w ramach lokalnych działań profilaktycznych	Liczba zorganizowanych inicjatyw o tematyce profilaktycznej	GKRPA, GOPS, UG, placówki oświatowe, GBP
3.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ oraz zdrowotnych konkursów promujących trzeźwość	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej	UG, GOPS, GBP, GCK, placówki ochrony zdrowia
		Liczba przeprowadzonych konkursów promujących trzeźwość	
4.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe, kluby sportowe
5.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
6.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GKRPA, placówki oświatowe, GBP, GCK, MOD, ZL, kluby sportowe
		Liczba działań podjętych w celu promowania udziału	
7.	Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów	UG, GKRPA, GBP, GCK, placówki oświatowe, NGO
		Liczba uczestników	
8.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	UG, GKRPA, placówki oświatowe
9.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych	UG, GOPS, GKRPA, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Koszty przeznaczone na zakup materiałów	
10.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich oraz prowadzenie własnych kampanii edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, KP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GBP, ZI, NGO

11.	Wprowadzenie nowych usług społecznych w zakresie specjalistycznego wsparcia wraz z formami samopomocowymi dla rodzin oczekujących narodzin dziecka, w tym w zakresie prewencji zachowań ryzykownych oraz wzmacniania prawidłowych zachowań w sytuacjach kryzysowych	Liczba uczestników spotkań/konsultacji	UG, GOPS, NGO, placówki ochrony zdrowia
-----	---	--	---

CEL II ROZBUDOWA SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA

Stworzenie i utrzymanie kompleksowego systemu wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami oraz ich rodzin, poprzez poszerzanie dostępności usług społecznych, rozszerzanie oferty terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracyjnej, a także wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.

Przewidywane rezultaty:

- Zwiększenie lokalnej oferty usług społecznych w zakresie wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz innych punktów, a także rozwój ich oferty	Liczba osób zgłaszających się do punktów	UG, GKRPA
		Liczba pracowników punktów	
2.	Rozwijanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie finansowym, organizacyjnym, infrastrukturalnym i merytorycznym	Liczba członków GKRPA	UG
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA, ZI
4	Wspieranie funkcjonowania NGO prowadzących grupy samopomocowe grupy w celu wspierania osób dotkniętych problemem uzależnień	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) oraz współuzależnionych (Al-Anon)	UG, GKRPA, GOPS, NGO
5.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA
		Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

6.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKRPA
7.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	GKRPA
8.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem	UG, GOPS, GKRPA, PIK, NGO, placówki ochrony zdrowia
		Liczba udzielonych konsultacji/porad	
9.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PIK, PPP
10.	Finansowanie udziału mieszkańców w programach terapeutycznych w placówkach ochrony zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem	UG, GOPS, placówki ochrony zdrowia
11.	Rozwój usług społecznych w zakresie identyfikacji i wsparcia rodzin dotkniętych problemami, poprzez utworzenie stanowiska streetworkera oraz asystenta zdrowienia w GOPS	Liczba zatrudnionych streetworkerów	UG, GOPS
		Liczba zatrudnionych asystentów zdrowienia	

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

12.	Rozwój usług społecznych w zakresie środowiskowych form wsparcia, w szczególności w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową	Liczba funkcjonujących Klubów/Centrów Integracji Społecznej lub Spółdzielni Socjalnych na terenie Gminy	UG, GOPS, GKRPA, NGO
		Liczba osób objętych usługami społecznymi w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej	
13.	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy, a także wdrażanie działań integracyjnych i socjoterapeutycznych	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego	UG, GOPS, NGO
		Liczba dzieci objętych opieką	
14.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	GOPS
15.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność w zakresie profilaktyki uzależnień, udzielania wsparcia osobom z problemem uzależnień oraz przemocy domowej, a także promowania trzeźwości	Liczba NGO, z którymi współpracuje UG w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy	UG, GOPS, GBP, placówki oświatowe, NGO,
		Nakłady finansowe przekazane na wsparcie działalności NGO w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy	

CEL III MONITORING I PODNOSZENIE KWALIFIKACJI

Regularne prowadzenie diagnoz dotyczących skali uzależnień wśród mieszkańców Gminy Grabica, rozpoznawanie grup i środowisk szczególnie narażonych na ryzyko uzależnienia oraz doskonalenie kompetencji osób realizujących działania profilaktyczne, terapeutyczne i wspierające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Przewidywane rezultaty:

- Systematyczne diagnozowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- zwiększenie skuteczności identyfikacji środowisk zagrożonych problemami uzależnień, w tym rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- wzmocnienie międzysektorowej koordynacji usług społecznych dla osób i rodzin zmagających się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, w tym opracowanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UG, GKRPA, ZI, PIK, GOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UG, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	
4.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników szkoleń	UG, GKRPA
		Liczba przeprowadzonych kontroli	
5.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, KP, ZI, GOPS, PIK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
6.	Podejmowanie działań pokontrolnych oraz interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż alkoholu	Liczba podjętych interwencji	UG, GKRPA, KP
7.	Organizacja lokalnych konferencji międzysektorowych na rzecz prewencji problemu uzależnień wśród lokalnej społeczności	Liczba zorganizowanych konferencji	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KP, NGO, GBP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba uczestników	

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabicy.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Wójt Gminy Grabica.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica wraz z diagnozą problemów społecznych będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Grabica z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Grabica.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi:
 - 30 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo,
 - 30 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),

- 30 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi:
- 5 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo,
 - 5 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - 5 – o zawartości powyżej 18% alkoholu¹³.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026-2029 wraz z diagnozą problemów społecznych są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w rozdziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

¹³ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

2. Możliwe jest finansowanie działań ujętych w Programie ze środków pochodzących z Budżetu Państwa i Funduszy Europejskich, w tym źródeł finansowania ukierunkowanych na rozwój lokalnego systemu usług społecznych, np. „Premia Społeczna” oraz „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027”.
3. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, udział w posiedzeniu zespołu roboczego Komisji oraz udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i pracach grup diagnostyczno-pomocowych, członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
 - Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 roku (Dz.U. z 2024 r., poz. 1362);
 - Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 13% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 roku (Dz.U. z 2024 r., poz. 1362).
2. W przypadku podjęcia Rozporządzenia przez Radę Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej, wynagrodzenie członków Komisji oraz Przewodniczącego zostanie zwiększone.

3. Wynagrodzenie wypłacane będzie na podstawie przedłożonych przez członków Komisji list obecności oraz rachunków po zakończeniu miesiąca rozliczeniowego.
4. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży do sądu i instytucji, w których występują w charakterze świadków, w związku z wszczętymi procedurami Niebieskiej Karty bądź złożonymi wnioskami o przymusowe leczenie.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

- c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grabica na lata 2026-2029, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Gminy oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie Gminy Grabica, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>.
2. <https://Grabica.pl/aktualnosci/aktualnosci-z-gops/>.
3. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
4. Sierosławski J., Sierosławska U., Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2014 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii.
5. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
6. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.
7. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
8. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabicy za lata 2022-2024.
9. Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Grabica za rok 2022, 2023, 2024.
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Płeć: N=169	20
Rysunek 2. Płeć: N=97	31

SPISZ TABEL

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grabica wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	15
Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2022-2024	16
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=44	24
Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=11... ..	25
Tabela 5. Jakie były to substancje? N=9	25
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=162	29
Tabela 7. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=39.....	30
Tabela 8. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=96	35
Tabela 9. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=20	35
Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=81	38
Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=83	38

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii (łącznie) w latach 2022-2024.....	13
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Grabica na przestrzeni lat 2022-2024	19
Wykres 3. Wiek: N= 169.....	21
Wykres 4. Klasa: N= 169	21
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=169	22
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 169.....	23
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=169	24
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 169.....	26
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=169.....	27
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=169.....	28
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=169.....	30
Wykres 12. Wiek: N=97	32
Wykres 13. Wykształcenie: N=97.....	32
Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=97	33
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygrał/ przegrał były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=97.....	34
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=97	36
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=97	37
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=97.....	39
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=97.....	40
Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=97.....	41
Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków, w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy,	

korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=97 44